

Leven in verwachting

(Jesaja 11,1-10; Matteüs 3,1-12; Overweging 2^e zondag van de Advent, 7 december 2025; Theo Brock)

Stel je voor dat je hier in Nijmegen, anno 2025, op Plein 44 de profeet Jesaja zou tegenkomen die daar zijn dromen staat te verkondigen. Zou je onder de indruk zijn van zijn visioen van paradijselijke vrede, een wolf die vredig samenleeft met een lam en een kind dat zonder gevaar kan spelen bij het hol van een slang? Een mooie droom zou je kunnen denken, maar van alle realiteit gespeend. Ook is die paradijselijke vrede ver te zoeken, want mensen gedragen zich eerder als wilde beesten die elkaar verslinden, kijk maar naar Oekraïne, Gaza en Soedan.

Sommige van onze wensdromen zijn inderdaad bedrog. Maar toch, een mens die geen dromen meer heeft, geen ideaal meer nastreeft om voor te leven, die staat op stilstand. Dromen en verwachtingen houden ons in beweging om iets van een betere toekomst te verwirkelijken. Een mooi voorbeeld hiervan is de legendarische "*I have a dream*" toespraak van Martin Luther King, de grote strijder tegen rassendiscriminatie in het Amerika van de vorige eeuw. Die toespraak heeft velen geïnspireerd en verandering in gang gezet. Ik sluit niet uit dat Martin Luther King voor zijn toespraak inspiratie heeft gevonden bij Jesaja.

Jesaja beschrijft hoe er aan een schijnbaar dode boomstronk een twijgje ontspruit. Nieuw leven waar niemand dat meer verwacht had. Die dode boomstronk staat symbool voor het verval van het eens zo grote koningshuis van David en Salomon. In de tijd van Jesaja hebben de nazaten van deze koningen geen oog meer voor de belangen van het gewone volk. Overigens, hoe treffend is de overeenkomst met het vijanddenken en politieke tumult in onze tijd.

In de eerste lezing verwoordt Jesaja de hoop dat uit het huis van David, waarvan Isaï de stamvader is, een nieuwe leider zal voortkomen die oog heeft voor mensen die kwetsbaar en machteloos zijn. In deze droom grijpt de profeet terug op de Bijbelse voorstelling van het aards paradijs waar mens en dier in vrede leven.

Getuigt deze droom van Jesaja van naïef optimisme? Ik hoop en geloof van niet, want door te geloven in die droom zeggen en belijden we dat we ons niet neerleggen bij fatalistisch pessimisme, onzekerheid en onrechtvaardigheid. Door te geloven in die droom laten we ons niet verlammen door moedeloosheid maar blijven we de mogelijkheid koesteren van een wereld waarin mensen geen vijanden maar bondgenoten zijn. Maar....., het gaat natuurlijk niet helpen als u en ik alleen een afwachtende houding aannemen. Het vraagt van ons niet alleen inzicht in wat goed en waardevol is, maar ook om daarnaar te handelen. Juist daarom vullen de Bijbelverhalen van vandaag elkaar zo goed aan.

In het Evangelie leren we Johannes de Doper kennen als de wegbereider van Jezus. Johannes de Doper doet echter meer dan Jezus aankondigen. Johannes is erop uit om mensen te bekeren. Bekereren, dat is omkeren in de juiste richting. Johannes de Doper roept op om bewust te leven en het goede te doen omdat het spreekwoordelijke kaf van het koren gescheiden zal worden. In het evangelie zegt Johannes dan ook "*Elke boom die geen goede vrucht draagt, wordt omgekapt en in het vuur geworpen*". En krasse uitspraak die hij in eerste instantie richt tot Farizeeën en Sadduceeën. Je zou dan ook kunnen denken dat die uitspraak en de oproep tot bekering niet voor ons bedoeld is.

Wij zijn toch goed bezig? We bezoeken regelmatig vieringen in deze kerk. Tijdens de zeven-heuvelenloop is er veel erwtensoep voor daklozen gekookt en verkocht, er worden weer kerstpakketten gevuld en met de adventsactie bieden we meisjes in Ghana de mogelijkheid om naar school te gaan. Je zou kunnen zeggen dat we onze christelijke plicht naleven. Maar....., was dat welbeschouwd ook niet de kritiek van Johannes de Doper op de Farizeeën en Sadduceeën omdat ze menen uit het goede hout gesneden te zijn als kinderen van Abraham? Daar neemt Johannes de Doper duidelijk geen genoegen mee.

Ook wij mogen ons moreel niet beter voelen, enkel en alleen omdat we ons christen noemen, naar de kerk gaan en aan liefdadigheid doen, ook al moeten we daar natuurlijk wel mee doorgaan. Het gaat in deze Adventstijd ook om het besef dat Jezus is gekomen als geschenk en lichtend voorbeeld voor iedereen, dat iedereen zich een kind van God mag noemen en dat we ons als individu als zodanig dienen te gedragen. Dat vraagt om zelfreflectie. Misschien zit de bekering die Johannes voorstaat dan ook meer van binnen dan aan de buitenkant. Misschien betekent het je eigen beperkingen, tekortkomingen, vastgeroeste gewoontes en angsten onder ogen willen en durven zien. Het blijft altijd nodig om eerlijk ten opzichte van jezelf te zijn. Zelfonderzoek is een belangrijke voorwaarde om je leven vruchtbaar te laten zijn, niet alleen voor jezelf maar ook voor de ander.

In de Advent, de liturgische voorbereiding op de komst van de Verlosser, worden we dan ook opgeroepen onszelf gewetensvragen te stellen in de trant van :

- Beleef ik voldoende het wonder van de schepping en het geschenk van mijn leven?
- Baseer ik mijn doen en laten op wat goed en rechtvaardig is voor medemens en milieu, ook als dat niet meteen de wereld redt, of sus ik te vaak mijn geweten met oneigenlijke argumenten?
- Ben ik voldoende dienstbaar en niemands slaaf, zoals Jezus mij heeft voorgeleefd?

Misschien moeten we niet alleen zelfonderzoek doen, maar ook met elkaar hierover in gesprek gaan en bekijken welke rol we kunnen spelen bij het verder uitbouwen van deze locatie als huis van hoop en naastenliefde.

Hoe dan ook, als iets van die bekering ons lukt, ontsteken we met de kaarsen op de adventskrans ook vuur in onszelf.